

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์
อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี*

FACTORS INFLUENCING THE QUALITY OF LIFE OF OLDER ADULTS IN KO CHAN
SUBDISTRICT MUNICIPALITY, KO CHAN DISTRICT, CHONBURI PROVINCE, THAILAND

วิชุดา ทุมโต

Vichuda Thumato

นัทนิชา โชติพิทยานนท์

Natnichia Chotpittayanon

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ประเทศไทย

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: s67563833011@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ดังกล่าว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 230 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของทาร์ยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation)

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับรายได้ และระดับการศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ขณะที่เพศไม่พบความแตกต่าง นอกจากนี้ ปัจจัยด้านนโยบายการส่งเสริมกิจกรรมทั้งสี่ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพ การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม การส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ และ การส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพมีความสัมพันธ์ในระดับสูงที่สุด ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายและจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาวะอย่างรอบด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และสอดคล้องกับบริบทของสังคมสูงวัยต่อไป

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ , ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต , เทศบาลตำบลเกาะจันทร์

Abstract

* Received 6 February 2026; Revised 24 February 2026; Accepted 2 March 2026

This research aimed to 1) examine the level of quality of life among older adults in Koh Chan Subdistrict Municipality, Koh Chan District, Chonburi Province, and 2) investigate the factors affecting their quality of life. This study employed a quantitative cross-sectional design. The sample consisted of 230 older adults aged 60 years and over who had resided in the municipality for at least one year. The sample size was determined using Taro Yamane's table. Data were collected using a structured questionnaire and analyzed with statistical software. Descriptive statistics included frequency, percentage, mean, and standard deviation, while inferential statistics employed Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The findings revealed that the overall quality of life of older adults was at a high level. When considered by dimensions, health, environment, and social relationships showed the highest mean scores. Personal factors, such as age, marital status, occupation, income, and educational attainment, significantly impacted quality of life, whereas gender exhibited no notable difference. In addition, policy-related factors promoting activities in four areas health promotion, social participation, occupational support, and educational activities were positively correlated with quality of life at the .05 level of statistical significance, with health promotion activities showing the strongest relationship. The results highlight the crucial role of local administrative organizations in formulating policies and implementing comprehensive health promotion activities to enhance the well-being of older adults and support sustainable development in an aging society.

Keywords: Quality of Life of the Elderly, Factors Affecting Quality of Life, Ko Chan Subdistrict Municipality

บทนำ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร ได้แก่ อัตราการเกิดที่ลดลงและอายุขัยเฉลี่ยที่ยืนยาวขึ้น ส่งผลให้สัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) กำหนดให้ประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 หรืออายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมด ถือว่าเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยโครงสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และคาดว่าจะก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2574-2579 (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563) การเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ระบบสาธารณสุข และโครงสร้างครอบครัว โดยเฉพาะภาระค่าใช้จ่าย ด้านสวัสดิการและการรักษาพยาบาล การขาดแคลนแรงงานวัยทำงาน และความต้องการบริการสุขภาพที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยยังประสบปัญหาสุขภาพเรื้อรัง รายได้ไม่เพียงพอ และความโดดเดี่ยวทางสังคม ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวม (กระทรวงสาธารณสุข, 2564)

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความเป็นอยู่ที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดย World Health Organization อธิบายว่าคุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ของบุคคลต่อสถานะชีวิตของตนภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยม เป้าหมาย และความคาดหวังของสังคม สำหรับผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิตที่ดีไม่ได้หมายถึงเพียงการปราศจากโรค แต่ยังรวมถึงความสามารถในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างอิสระ ความมั่นคงทาง

เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเห็นได้ชัดในระดับชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่กึ่งชนบทและชนบท ซึ่งผู้สูงอายุจำนวนมากอาศัยอยู่ตามลำพังเนื่องจากการย้ายถิ่นของแรงงานวัยทำงานไปยังเมืองใหญ่ ส่งผลให้ระบบการดูแลผู้สูงอายุต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2562) แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายและมาตรการด้านการดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง แต่ในระดับพื้นที่ยังคงพบข้อจำกัดด้านการเข้าถึงบริการสุขภาพ ความมั่นคงทางรายได้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และความรู้ในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ (กรมอนามัย, 2562)

เทศบาลตำบลเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด และสามารถกำหนดนโยบาย โครงการ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนได้อย่างเหมาะสม พื้นที่ดังกล่าวมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลจากโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงและการย้ายถิ่นของแรงงานวัยทำงานไปประกอบอาชีพในเมือง ส่งผลให้ผู้สูงอายุจำนวนมากต้องอาศัยอยู่ตามลำพังหรืออยู่กับคู่สมรสในวัยเดียวกัน ระบบการดูแลแบบครอบครัวจึงลดบทบาทลง และผู้สูงอายุต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นมากขึ้น สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ผู้สูงอายุเผชิญกับปัญหาสุขภาพเรื้อรัง เช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน และโรคข้อเสื่อม ซึ่งต้องได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันผู้สูงอายุบางส่วนยังขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเอง การควบคุมอาหาร และการออกกำลังกายที่เหมาะสม นอกจากนี้ การสูญเสียบทบาททางสังคมหลังเกษียณ การอยู่ตามลำพัง และการขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ยังส่งผลให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว ความเครียด และภาวะซึมเศร้าได้ง่าย อีกทั้งด้านเศรษฐกิจผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งมีรายได้จำกัด ต้องพึ่งพาเบี้ยยังชีพหรือการสนับสนุนจากบุตรหลาน ทำให้เกิดความไม่มั่นคงทางการเงินและจำกัดโอกาสในการเข้าถึงบริการสุขภาพและกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการดำเนินโครงการดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การเยี่ยมบ้าน และการสนับสนุนสวัสดิการพื้นฐาน แต่ยังคงพบข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลให้การดำเนินงานยังไม่ครอบคลุมและไม่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (เทศบาลตำบลเกาะจันทร์, 2569)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ซึ่งถือเป็นกระบวนการสำคัญในการทำความเข้าใจสถานการณ์ของผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ ผลการวิจัยจะช่วยให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านสุขภาพ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อันจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีความมั่นคง มีคุณค่า และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ มีการใช้ชีวิตในชุมชนอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 519 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ มีการใช้ชีวิตในชุมชนอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 230 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และให้ค่าคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์

หมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์	จำนวนประชากรผู้สูงอายุ ทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 เกาะจันทร์	239 คน	106 คน
หมู่ที่ 14 หนองหูช้าง	280 คน	124 คน
รวม	519 คน	230 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check List) ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี (ใช้มาตราส่วน Likert 5 ระดับ) แบบสอบถามจำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี (ใช้มาตราส่วน Likert 5 ระดับ) แบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ โดยได้รับการประเมินความสอดคล้องจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามรายข้ออยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ Cronbach's Alpha ของแบบสอบถามรายมิติตอนที่ 2 แบบสอบถาม 20 ข้อ เท่ากับ 0.87 ตอนที่ 3 แบบสอบถาม 40 ข้อ เท่ากับ 0.89 และทั้งฉบับ 60 ข้อ เท่ากับ 0.87 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.80 (Lee J. Cronbach, 1990) ดังนั้นจึงสามารถนำไปเก็บข้อมูล ได้จริง

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขออนุญาตเพื่อขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี เพื่อให้การเก็บข้อมูลดำเนินไปอย่างถูกต้องตามขั้นตอน

3.2 เตรียมเครื่องมือวิจัยและอธิบายวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ พร้อมอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการตอบแบบสอบถาม และการเก็บรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคลแก่ผู้ให้ข้อมูลอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจและความยินยอม (Informed Consent)

3.3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเกาะจันทร์ และสามารถให้ข้อมูลด้วยตนเองหรือมีผู้ช่วยอ่านแบบสอบถามให้

3.4 แจกและอธิบายแบบสอบถามแก่ผู้ตอบ ผู้วิจัยได้มอบแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างแบบรายบุคคล โดยอธิบายวิธีการตอบ และให้เวลาในการพิจารณาคำถามอย่างเพียงพอ กรณีผู้สูงอายุที่ไม่สามารถอ่านได้ ผู้วิจัย หรือผู้ช่วยวิจัยได้ช่วยอ่านคำถามโดยไม่ชี้นำคำตอบ

3.5 รวบรวมแบบสอบถามที่กรอกเสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในเบื้องต้น หากพบว่าข้อมูลตกหล่น จะขอให้ผู้ตอบช่วยเติมข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.6 ตรวจสอบและคัดกรองข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 230 ชุด หากพบชุดที่ตอบไม่ครบถ้วนหรือไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ จะคัดออกก่อนนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 นำข้อมูลเข้าสู่โปรแกรม SPSS เพื่อวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการป้อนข้อมูลจากแบบสอบถามลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS for Windows) เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามสถิติที่กำหนด ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ One-Way ANOVA และการทดสอบสมมติฐานอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการแจกแจงข้อมูลลักษณะประชากร เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบันและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการอธิบายค่ากลางของข้อมูลในแต่ละตัวแปร และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เพื่อแสดงการกระจายตัวของข้อมูลจากค่าเฉลี่ย เพื่อพิจารณาความสม่ำเสมอหรือความหลากหลายของความคิดเห็น

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมาย โดยใช้คะแนนเฉลี่ยเกณฑ์ในการวัดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.21 - 5.00	ระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	ระดับมาก
2.61 - 3.40	ระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	ระดับน้อย
1.00 - 1.80	ระดับน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ใช้เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงปริมาณ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ จ.ชลบุรี

ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัจจัยด้านด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพ ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา ทั้งโดยรวม และรายด้านโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ปัจจัยด้านด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพ	4.05	0.65	มาก	1

2. ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม	3.96	0.70	มาก	4
3. ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ	3.97	0.68	มาก	3
4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา	4.00	0.67	มาก	2
รวม	4.00	0.68	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.67) ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.68) ส่วนปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.70) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับนโยบายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพมากที่สุด เนื่องจากสุขภาพที่แข็งแรงเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและความสามารถในการพึ่งพาตนเอง

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ทั้งโดยรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านสุขภาพ	4.04	0.67	มาก	1
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.04	0.67	มาก	1
3. ด้านสังคม	4.04	0.67	มาก	1
4. ด้านเศรษฐกิจ	3.96	0.76	มาก	3
5. ด้านการศึกษา	3.84	0.70	มาก	6
6. ด้านข้อมูลข่าวสาร	3.88	0.69	มาก	5
7. ด้านความมั่นคงในชีวิต	3.93	0.69	มาก	4
8. ด้านอารมณ์	4.02	0.67	มาก	2
รวม	3.94	0.69	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้พบว่า ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.67) ส่วนด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.70) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีสุขภาพที่เหมาะสม ได้อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต และได้รับการยอมรับรวมทั้งการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเหมาะสม

4.2 ความสัมพันธ์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี โดยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ศึกษาความสัมพันธ์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี จำแนกออกเป็นโดยรวมและรายด้าน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
เกาะจันทร์ อำเภอกะฉันทร์ จังหวัดชลบุรี

ตัวแปร	คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ			
	ค่า สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	Sig	ระดับ ความสัมพันธ์	ทิศทาง ความสัมพันธ์
1. เพศ	0.00	.32	ไม่มีความสัมพันธ์กัน	
2. อายุ	0.59*	.02	ปานกลาง	ทางบวก
3. สถานภาพ	0.52*	.03	ปานกลาง	ทางบวก
4. ระดับการศึกษา	0.31*	.01	ปานกลาง	ทางบวก
5. อาชีพ	0.56*	.03	ปานกลาง	ทางบวก
6. ระดับรายได้ต่อเดือน	0.62**	.00	ปานกลาง	ทางบวก
7. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพ	0.68**	.00	ปานกลาง	ทางบวก
8. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม	0.55**	.00	ปานกลาง	ทางบวก
9. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ	0.50**	.00	ปานกลาง	ทางบวก
10. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการศึกษา	0.60**	.00	ปานกลาง	ทางบวก

* ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะฉันทร์ จังหวัดชลบุรี โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระดับปานกลาง ($r = 0.68$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมการศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = 0.60$) ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม ($r = 0.55$) และปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ ($r = 0.50$) มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อปัจจัยดังกล่าวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ และปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงในชีวิต ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการศึกษาตามลำดับ

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะจันทร์ จังหวัดชลบุรีพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระดับสูง รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมการศึกษา ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม และปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

2.1.1 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะจันทร์ จังหวัดชลบุรีที่ทำการศึกษาร้อยละ 100 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพ และปัจจัยด้านบุคลากร รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ และปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการมีสุขภาพแข็งแรงและการได้รับบริการดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุ นอกจากนี้ การมีบุคลากรสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ให้อำนาจและดูแลอย่างใกล้ชิด ยังช่วยสร้างความมั่นใจในการเข้าถึงบริการและการดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมในขณะเดียวกัน การส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี ขณะที่การส่งเสริมอาชีพและกิจกรรมทางสังคมมีบทบาทในการสร้างรายได้เสริม ลดความรู้สึกโดดเดี่ยว และเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในชุมชน ส่วนกิจกรรมทางสังคม เนื่องจากข้อจำกัดด้านสุขภาพ การเดินทาง หรือโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุบางกลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากิจกรรมที่เข้าถึงได้ง่าย เหมาะสมกับศักยภาพ และสอดคล้องกับบริบทการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ เพื่อให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของฤทธิ์ชัย ขาแสน (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน และเครือข่ายทางสังคม มีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนจิรา นครขวาง, สามารถ อัยกร และชาติชัย อุดมกิจมงคล (2568) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ความเห็นของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสกลนครต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมของชุมชนและการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงและเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุ

2.1.2 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะจันทร์ จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงในชีวิต ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการศึกษาตามลำดับ ทั้งนี้อาจ

เนื่องจาก ผู้สูงอายุส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐาน การตรวจสุขภาพ และการดูแลจากหน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสภาพแวดล้อมของชุมชนมีความปลอดภัย สงบ และเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุ รวมทั้งยังมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีระหว่างครอบครัว เพื่อนบ้าน และเครือข่ายชุมชน ซึ่งช่วยส่งเสริมความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และลดความโดดเดี่ยว นอกจากนี้ ผู้สูงอายุยังมีความมั่นคงทางอารมณ์จากการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวและชุมชน ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมชุมชนที่ช่วยเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตใจ อย่างไรก็ตาม ด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงในชีวิต ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งมีรายได้จำกัดและต้องพึ่งพาเบี้ยยังชีพหรือการสนับสนุนจากบุตรหลาน ขณะที่ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านการศึกษาผู้สูงอายุบางส่วนยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ครอบคลุมทุกมิติอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของรียาเคล้าดี, สุภชัย นาคสุวรรณ และจักรวาล สุขโมตรี (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาปัจจัยพบว่า ทุกปัจจัยส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ปัจจัยด้านร่างกาย ด้านปัญญา และปัจจัยด้านจิตใจตามลำดับ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ เล็กสรรเสริญ และอริศรา เล็กสรรเสริญ (2567) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในหลายพื้นที่ของประเทศ

2.2 จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2

2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดชลบุรีพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระดับสูง รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมการศึกษา ปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม และปัจจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอายุและสถานภาพชีวิตมีผลต่อความสามารถในการดูแลตนเอง และ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ขณะที่ระดับการศึกษาและอาชีพส่งผลต่อทักษะการดำรงชีวิต การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และโอกาสในการมีส่วนร่วมทางสังคม ส่วนระดับรายได้มีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความสามารถในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและสวัสดิการต่าง ๆ ในด้านปัจจัยเชิงนโยบาย และกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพมีความสัมพันธ์สูงกับคุณภาพชีวิต เนื่องจากสุขภาพที่แข็งแรงเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุ การจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพ การออกกำลังกาย และการให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพช่วยลดความเสี่ยงของโรคเรื้อรังและเสริมสร้างความสามารถในการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างอิสระ ขณะเดียวกัน การส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี การส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมช่วยลดความโดดเดี่ยวและเสริมสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ส่วนการส่งเสริมอาชีพช่วยสร้างรายได้เสริมและเพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Abraham Maslow (1943) กล่าวว่า ความต้องการขั้นพื้นฐานด้านร่างกายและสุขภาพต้องได้รับการตอบสนองก่อนที่จะ

บรรลุความต้องการขั้นสูง เช่น การยอมรับจากสังคมและความภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อร่างกายอ่อนแอ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นสูงจึงลดลง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสุทธิ ปัญญาวิวัฒน์ และคณะ (พิสุทธิ ปัญญาวิวัฒน์ และคณะ, 2568) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองปล้อง อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่งเสริมจากสังคมได้แก่ ปัจจัยด้านสถานะภาพทางเศรษฐกิจปัจจัยด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองปัจจัยด้านพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพและปัจจัยด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ร่วมกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองปล้อง ($r = .748$) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมเกียรติ แสงธิป (2567) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลห้วยท่าช้าง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลส่งอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต ร้อยละ 10.60 และพฤติกรรมสุขภาพด้านการจัดการอารมณ์ส่งอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต ร้อยละ 21.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุป ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านใดด้านหนึ่งเพียงลำพัง แต่เป็นผลจากการบูรณาการของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการสนับสนุนจากนโยบายและกิจกรรมของชุมชน โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้รับการสนับสนุนทางสังคม และมีโอกาสเรียนรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ย่อมส่งผลให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีความมั่นใจในตนเอง และมีความสุขในชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

1.1 เทศบาลตำบลเกาะจันทร์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยบริการสาธารณสุข หน่วยงานพัฒนาสังคม และชุมชน เพื่อส่งเสริมสุขภาพ การดูแลระยะยาว และการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

1.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรใช้ข้อมูลจากการวิจัยนี้ในการกำหนดมาตรการส่งเสริมสุขภาพเชิงป้องกัน การพัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุระยะยาว และการสนับสนุนสวัสดิการที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและลดความเหลื่อมล้ำในกลุ่มผู้สูงอายุ

1.3 ชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมควรส่งเสริมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีบทบาทในสังคม เช่น การออกกำลังกาย การเรียนรู้ตลอดชีวิต การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมจิตอาสา เพื่อเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง ลดความโดดเดี่ยว และพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านจิตวิทยาและสังคมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เช่น ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความโดดเดี่ยวทางสังคม และการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาที่ครอบคลุมมิติด้านจิตใจมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังเทศบาลหรือชุมชนอื่นในจังหวัดชลบุรีหรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของบริบททางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการกำหนดนโยบายในระดับจังหวัดและระดับประเทศได้อย่างเหมาะสม

2.3 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบของการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งขึ้นสำหรับนำมาผลวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเรื่องอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563). *คู่มือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมอนามัย. (2562). *แนวทางการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในระดับตำบล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *แนวทางการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน*. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2569 จาก <https://anamai.moph.go.th>.
- เจนจิรา นครขวาง, สามารถ อัยกร และชาติชัย อุดมกิจมงคล. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร. *วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 3(4), 1583 – 1597.
- เฉลิมเกียรติ แสงธิป. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลห้วยท่าช้าง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารสาธารณสุขมูลฐานภาคใต้*, 38(4), 88 – 98.
- เทศบาลตำบลเกาะจันทร์. (2569). *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุและการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ*. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2569 จาก <http://www.kochanmunic.go.th>
- ประเสริฐ เล็กสรรเสริฐ และอริศรา เล็กสรรเสริฐ. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการมหาวิทยาลัยมหิดล*, 11(2), 123 – 150.
- พิสุทธิ ปัญญาวิวัฒน์ และคณะ. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองปล้อง อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. *วารสารการศึกษาและวาระทางสังคม*, 2(1), 15 – 30.
- รัชยา เคล้าดี, สุภชัย นาคสุวรรณ และจักรวาล สุขไมตรี. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารราชพฤกษ์*, 15(2), 28 – 32.
- ฤทธิชัย ชาแสน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร. In (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2562). *รายงานสถานการณ์ระบบสุขภาพและข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อรองรับสังคมสูงวัย*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.
- Lee J. Cronbach. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper & Row.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An introductory analysis (3rd ed.)*. New York: Harper & Row.